

Anexa nr. II la Ordinul ministrului educației nr. 3702/21.04.2021

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

EXPLORAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

**Învățământ special
Clasele a V-a – a X-a
Dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate**

București, 2021

Notă de prezentare

Curriculum-ul pentru *Explorarea mediului înconjurător*, clasele a V-a – a X-a, s-a realizat plecând de la acțiunea de activare a curiozității copiilor și de la necesitatea acestora de a înțelege fapte și fenomene din universul apropiat. Astfel, programa *Explorarea mediului înconjurător*, vizează o mijlocire a cunoașterii active a copilului, o acțiune directă a acestuia prin manipulare, observare, dar și exersarea unor deprinderi de îngrijire și ocrotire care să-i valorifice la maxim potențialul restant. Înțelegerea lumii înconjurătoare, observarea și explorarea acesteia, vor oferi copiilor posibilitatea de a percepe și a se percepe pe sine, de a se pregăti pentru viitor, de a-și dezvolta curiozitatea și interesul către anumite aspecte ale acesteia.

În situația copiilor cu dizabilități mintale severe, dobândirea unor noi forme de comportament, ajustarea la mediul înconjurător, este o împrejurare de care depinde evoluția și progresul acestora, un curs al redobândirii controlului, o adaptare a structurilor morfologice și a funcțiilor fiziologice în raport cu lumea în mijlocul căreia trăiește. Obținerea unor informații prin observare, investigare, explorare, activitate practică, exersare etc. vor conduce spre noi tipuri de interacțiune cu ambianța și consolidarea celor deja dobândite.

Cadrul didactic va urmări cu precădere ajustarea echipamentului psihic al copilului cu dizabilitati mintală severă, recâștigarea și recăpătarea independenței sale în raport cu mediul înconjurător, formarea calității de a nu depinde de nimeni, libertatea de a acționa sau de a se governa singur în funcție de condițiile naturale exterioare ale vieții sociale.

Programa școlară propune un studiu integrat al mediului înconjurător (științe, tehnologie, ecologie, sănătate) armonizând competențele și conținuturile din curriculum-ul nucleu corespunzătoare celor din învățământul special la nevoile și particularitățile psiho-individuale și de învățare ale fiecărui copil cu dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate, fixând legătura și dependența reciprocă între țintele educaționale, situațiile de învățare și conținuturile învățării.

Sarcina cadrului didactic devine astfel o acțiune de urmărire a individualizării experienței de învățare a copilului, în care trebuie să se țină cont de nivelul de dezvoltare, de interesele și abilitățile fiecăruia în parte, și în același timp devine o responsabilitate de stimulare și dezvoltare a disponibilităților psiho-individuale în vederea formării unor comportamente independente de bază, a unor abilități care să țintească extinderea cadrului relaționar cu obiectele, cu alții, cu sine, cu tot ce îl înconjoară.

Programa de față, impulsionează abordarea principiului pașilor mici, divizarea competenței în secvențe mărunte și înlănțuirea obiectivelor într-o anumită ordine, datorită adaptării conținuturilor de învățare la circumstanțele particulare ale copilului, la posibilitățile sale reale de achiziție, la trăsăturile caracteristice și situațiile individuale, dar și la zona proximei dezvoltări a acestuia.

Diferențierea curriculară se va realiza prin sarcini, sprijin și resurse, astfel încât elevii vor putea:

- să-și folosească propriile simțuri pentru a observa/ investiga mediul înconjurător;
- să-și lărgească câmpul experienței directe;
- să-și faciliteze dispoziția de a ști cine este, ce are nevoie, ce trebuie să știe despre sine și lumea înconjurătoare;
- să dobândească capacități și resurse de adaptare și integrare;
- să-și dezvolte interesul față de mediul înconjurător;
- să aplice cunoștințele învățate în viața cotidiană;
- să-și formeze conduita independentă

Competențe generale

- 1. Dezvoltarea capacităților de observare, de explorare și de înțelegere a lumii înconjurătoare**
- 2. Cunoașterea, înțelegerea și redarea fenomenelor observate în mediul înconjurător în context socio-integrator**
- 3. Formarea unei atitudini pozitive prin stimularea interesului față de păstrarea unui mediu sănătos și echilibrat**

CLASA a V-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Dezvoltarea capacităților de observare, explorare și înțelegere a lumii înconjurătoare**

Clasa a V-a
<p>1.1. Descrierea caracteristicilor mediului social și cultural:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere a spațiului școlar și a împrejurimilor școlii; - activități de identificare în realitate sau pe suport ilustrat a unor obiecte personale sau familiare; - exerciții de recunoaștere a unor animale din medii geografice diferite; - exerciții de efectuarea unor activități practice cu caracter gospodăresc: în sala de clasă, în bucătărie, în grădină, în curtea școlii etc.; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.2. Enumerarea caracteristicilor specifice a corpurilor/ viețuitoarelor din mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de descriere a caracteristicilor observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor (formă, culoare, miros, dimensiune etc.); - exerciții de identificare a unor schimbări evenimente din viața plantelor, a animalelor și a omului, după variația particularităților identificate (ciclitatea anotimpurilor, a zilelor etc); - exerciții de realizare a unor colaje privind fenomenele naturale, obiecte, obiective de interes; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.3. Observarea fenomenelor și viețuitoarelor din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități de observare a unor reacții ale plantelor, ale animalelor, ale omului la influența factorilor de mediu; - activități de discriminare vizuală, auditivă, olfactivă, gustativă și tactilă a fenomenelor și viețuitoarelor; - exerciții de identificare și recunoaștere a factorilor de mediu (apă, sol, aer) și a fenomenelor naturii (lumină, întuneric, frig, cald, tunet etc.); - activități de colecționare de plante, insecte, roci, pietre etc. din mediul înconjurător; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.

2. Cunoașterea, înțelegerea și redarea fenomenelor observate în mediul înconjurător în context socio-integrator

Clasa a V-a
<p>2.1. Utilizarea unui limbaj specific în descrierea unor corpuri/ viețuitoare din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de asociere a mesajelor transmise prin diferite modalități și sisteme de comunicare; - activități de dezvoltare a vocabularului funcțional în contexte diferite; - activități de citire/ de completare a calendarului naturii (redat prin desene sau prin simboluri); - exerciții de dialogare pe diferite teme de interes cu parteneri de comunicare; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>2.2. Înțelegerea transformărilor care au loc în mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere și denumire a fenomenelor și efectelor acestora; - activități de identificare a etapelor unor acțiuni și fixare a momentelor unei acțiuni; - exerciții de discriminare vizuală a poziției și orientării obiectelor, de modificare a relațiilor spațiale dintre obiecte față de anumite obiecte;

Clasa a V-a
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
2.3. Dezvoltarea unor conduite ca răspuns la fenomenele din mediul înconjurător în scop socio-integrator:
- exerciții de interpretare a informației vizuale/ auditive;
- exerciții de explorare și descoperire a obiectelor prin integrare senzorială;
- exerciții de identificare a obiectelor și spațiilor periculoase din mediu;
- exerciții de formare a unor conduite de evitare a pericolelor;
- activități de exersare a unor comportamente adecvate modificării stimulilor din mediul înconjurător;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

3. Formarea unei atitudini pozitive prin stimularea interesului față de păstrarea unui mediu sănătos și echilibrat

Clasa a V-a
3.1. Participarea la acțiuni de îngrijire și protejare a plantelor și animalelor:
- activități practice de îngrijire a plantelor de la colțul viu din proximitate;
- activități de îngrijire a animalelor;
- activități practice de utilizare a unor unelte și materiale, de curățare a mediului;
- activități de îngrijire a spațiului familia (cameră personală, clasă, curtea școlii etc.);
- activități de realizare a unor postere care cuprind reguli de igienă individuală sau colectivă;
- efectuarea unor excursii pentru observarea efectelor unor activități ale omului asupra plantelor și animalelor;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
3.2. Identificarea căilor prin care se poate contribui la menținerea unui mediu sănătos:
- activități practice de curățare a mediului apropiat;
- exerciții de formare a comportamentelor prin care se menține un mediu curat;
- exerciții de alegere a unui mod de comportament dezirabil într-o situație dată;
- activități de realizare a unor desene/ lucrări practice cu tematică de educație ecologică și sanitară;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
3.3. Formarea comportamentului ecologic:
- exerciții de simulare a comportamentelor în caz de dezastre/ calamități naturale;
- exerciții de selectare de imagini, desene, reviste cu tematică legată de mediul înconjurător;
- activități practice de selectare a deșeurilor;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Elemente ale mediului fizic natural	- obiecte și materiale din mediul înconjurător;
	- fenomene ale naturii;
	- lumea vie: plante din grădină, animalele și păsările domestice;
	- caracteristicile observabile ale corpurilor (formă, mărime, culoare, dimensiune, miros etc.);

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Caracteristicile mediului social și cultural	<ul style="list-style-type: none"> - spațiul școlar și împrejurimile; - spațiul casnic și împrejurimile.
Fenomene ale naturii	<ul style="list-style-type: none"> - transformări observabile ale naturii în timpul celor patru anotimpuri; - activități ale omului specifice fiecărui anotimp, în mediul rural sau urban.
Igiena spațiului apropiat	<ul style="list-style-type: none"> - igiena locuinței; - igiena clasei.
Influența factorilor de mediu asupra plantelor și animalelor	<ul style="list-style-type: none"> - calamități naturale; modalități de prevenire și de acțiune.
Mediul înconjurător și protejarea lui	<ul style="list-style-type: none"> - acțiuni ale copiilor care dăunează mediului natural; - protejarea mediului de către copii.

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Dezvoltarea capacităților de observare, explorare și înțelegere a lumii înconjurătoare

Clasa a VI-a
<p>1.1. Descrierea caracteristicilor mediului social și cultural:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere spațiului școlar și a împrejurimilor școlii; - activități de identificare în realitate sau pe suport ilustrat a unor obiecte personale sau familiare; - exerciții de recunoaștere a unor animale din medii geografice diferite; - exerciții de efectuarea unor activități practice cu caracter gospodăresc: în sala de clasă, în bucătărie, în grădină, în curtea școlii etc.; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.2. Enumerarea caracteristicilor specifice a corpurilor/ viețuitoarelor din mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de descriere a caracteristicilor observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor (formă, culoare, miros, dimensiune etc.); - exerciții de identificare a unor schimbări evenimente din viața plantelor, a animalelor și a omului, după variația particularităților identificate (ciclitatea anotimpurilor, a zilelor etc); - exerciții de realizare a unor colaje privind fenomenele naturale, obiecte, obiective de interes; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.3. Observarea fenomenelor și viețuitoarelor din mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități de observare a unor reacții ale plantelor, ale animalelor, ale omului la influența factorilor de mediu; - activități de discriminare vizuală, auditivă, olfactivă, gustativă și tactilă a fenomenelor și viețuitoarelor; - exerciții de identificare și recunoaștere a factorilor de mediu (apă, sol, aer) și a fenomenelor naturii (lumină, întuneric, frig, cald, tunet etc.); - activități de colecționare de plante, insecte, roci, pietre, etc. din mediul înconjurător; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.

2. Cunoașterea, înțelegerea și redarea fenomenelor observate în mediul înconjurător în context socio-integrator

Clasa a VI-a
<p>2.1. Utilizarea unui limbaj specific în descrierea unor corpuri/ viețuitoare din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de asociere a mesajelor transmise prin diferite modalități și sisteme de comunicare; - activități de dezvoltare a vocabularului funcțional în contexte diferite; - activități de citire/ de completare a calendarului naturii (redat prin desene sau prin simboluri); - exerciții de dialogare pe diferite teme de interes cu parteneri de comunicare; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>2.2. Înțelegerea transformărilor care au loc în mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere și denumire a fenomenelor și efectelor acestora; - activități de identificare a etapelor unor acțiuni și fixare a momentelor unei acțiuni; - exerciții de discriminare vizuală a poziției și orientării obiectelor, de modificare a relațiilor spațiale dintre obiecte față de anumite obiecte;

Clasa a VI-a
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
2.3 Dezvoltarea unor conduite ca răspuns la fenomenele din mediul înconjurător în scop socio-integrator:
- exerciții de interpretare a informației vizuale/ auditive;
- exerciții de explorare și descoperire a obiectelor prin integrare senzorială;
- exerciții de identificare a obiectelor și spațiilor periculoase din mediu;
- exerciții de formare a unor conduite de evitare a pericolelor;
- activități de exersare a unor comportamente adecvate modificării stimulilor din mediul înconjurător;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

3. Formarea unei atitudini pozitive prin stimularea interesului față de păstrarea unui mediu sănătos și echilibrat

Clasa a VI-a
3.1. Participarea la acțiuni de îngrijire și protejare a plantelor și animalelor:
- activități practice de îngrijire a plantelor de la colțul viu din proximitate;
- activități de îngrijire a animalelor;
- activități practice de utilizare a unor unelte și materiale, de curățare a mediului;
- activități de îngrijire a spațiului familia (cameră personală, clasă, curtea școlii etc.);
- activități de realizare a unor postere care cuprind reguli de igienă individuală sau colectivă;
- efectuarea unor excursii pentru observarea efectelor unor activități ale omului asupra plantelor și animalelor;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
3.2. Identificarea căilor prin care se poate contribui la menținerea unui mediu sănătos:
- activități practice de curățare a mediului apropiat;
- exerciții de formare a comportamentelor prin care se menține un mediu curat;
- exerciții de alegere a unui mod de comportament dezirabil într-o situație dată;
- activități de realizare a unor desene/ lucrări practice cu tematică de educație ecologică și sanitară;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
3.3. Formarea comportamentului ecologic:
- exerciții de simulare a comportamentelor în caz de dezastre/ calamități naturale;
- exerciții de selectare de imagini, desene, reviste cu tematică legată de mediul înconjurător;
- activități practice de selectare a deșeurilor;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Elemente ale mediului fizic natural	- obiecte și materiale din mediul înconjurător; - fenomene ale naturii; - lumea vie: plante din grădină, livadă, animalele și păsările domestice; - caracteristicile observabile ale corpurilor (formă, mărime, culoare, dimensiune, miros etc.);
Caracteristicile mediului social și cultural	- spațiul școlar și împrejurimile; - spațiul casnic și împrejurimile.

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Fenomene ale naturii	<ul style="list-style-type: none"> - transformări observabile ale naturii în timpul celor patru anotimpuri; - activități ale omului specifice fiecărui anotimp, în mediul rural sau urban; - modificări și adaptări ale lumii vii determinate de alternanța zi-noapte.
Igiena spațiului apropiat	<ul style="list-style-type: none"> - igiena locuinței; - igiena clasei.
Influența factorilor de mediu asupra plantelor și animalelor	<ul style="list-style-type: none"> - calamități naturale; modalități de prevenire și de acțiune; - influența factorilor de mediu asupra resurselor naturale (sol, apă etc.).
6. Mediul înconjurător și protejarea lui	<ul style="list-style-type: none"> - acțiuni ale copiilor care dăunează mediului natural; - protejarea mediului de către copii. - protejarea resurselor naturale (sol, apă etc.).

CLASA a VII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Dezvoltarea capacităților de observare, explorare și înțelegere a lumii înconjurătoare**

Clasa a VII-a
<p>1.1. Descrierea caracteristicilor mediului social și cultural:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere spațiului școlar și a împrejurimilor școlii; - activități de identificare în realitate sau pe suport ilustrat a unor obiecte personale sau familiare; - exerciții de recunoaștere a unor animale din medii geografice diferite; - activități de observarea plantelor și animalelor atât în mediul lor natural (gradina zoologică, grădina botanică, etc.) cât și artificial (filme, planșe, muzeul de științele naturii etc.); - exerciții de efectuarea unor activități practice cu caracter gospodăresc: în sala de clasă, în bucătărie, în grădină, în curtea școlii etc.; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.2. Enumerarea caracteristicilor specifice a corpurilor/ viețuitoarelor din mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de descriere a caracteristicilor observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor (formă, culoare, miros, dimensiune etc.); - activități de grupare/ clasificare în funcție de particularitățile observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor; - exerciții de identificare a unor schimbări evenimente din viața plantelor, a animalelor și a omului, după variația particularităților identificate (ciclitatea anotimpurilor, a zilelor etc.); - exerciții de descriere și precizare a rolului unor instituții (spital, poliție, școală etc.); - exerciții de realizare a unor colaje privind fenomenele naturale, obiecte, obiective de interes; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.3. Observarea fenomenelor și viețuitoarelor din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități de observare a unor reacții ale plantelor, ale animalelor, ale omului la influența factorilor de mediu; - activități de discriminare vizuală, auditivă, olfactivă, gustativă și tactilă a fenomenelor și viețuitoarelor; - activități de identificare a stării de agregare a corpurilor/ a substanțelor din mediul apropiat; - exerciții de identificare și recunoaștere a factorilor de mediu (apă, sol, aer) și a fenomenelor naturii (lumină, întuneric, frig, cald, tunet etc.); - activități de colecționare de plante, insecte, roci, pietre, etc. din mediul înconjurător; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.

2. Cunoașterea, înțelegerea și redarea fenomenelor observate în mediul înconjurător în context socio-integrator

Clasa a VII-a
<p>2.1. Utilizarea unui limbaj specific în descrierea unor corpuri/ viețuitoare din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de asociere a mesajelor transmise prin diferite modalități și sisteme de comunicare; - activități de dezvoltare a vocabularului funcțional în contexte diferite; - activități de citire/ de completare a calendarului naturii (redat prin desene sau prin simboluri);

Clasa a VII-a
<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de relatare a unor informații despre fenomenele/ viețuitoarele/ obiectivele de interes din mediu, utilizând limbaj specific; - exerciții de dialogare pe diferite teme de interes cu parteneri de comunicare; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>2.2. Înțelegerea transformărilor care au loc în mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere și denumire a fenomenelor și efectelor acestora; - activități de identificare a etapelor unor acțiuni și fixare a momentelor unei acțiuni; - exerciții de discriminare vizuală a poziției și orientării obiectelor, de modificare a relațiilor spațiale dintre obiecte față de anumite obiecte; - exerciții de recunoaștere și denumire a fenomenelor și efectelor acestora; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>2.3. Dezvoltarea unor conduite ca răspuns la fenomenele din mediul înconjurător în scop socio-integrator:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de interpretare a informației vizuale/ auditive; - exerciții de explorare și descoperire a obiectelor prin integrare senzorială; - exerciții de identificare a obiectelor și spațiilor periculoase din mediu; - exerciții de formare a unor conduite de evitare a pericolelor; - activități de exersare a unor comportamente adecvate modificării stimulilor din mediul înconjurător; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

3. Formarea unei atitudini pozitive prin stimularea interesului față de păstrarea unui mediu sănătos și echilibrat

Clasa a VII-a
<p>3.1. Participarea la acțiuni de îngrijire și protejare a plantelor și animalelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice de îngrijire a plantelor de la colțul viu din proximitate; - activități de îngrijire a animalelor; - activități practice de utilizare a unor unelte și materiale, de curățare a mediului; - activități de îngrijire a spațiului familiar (cameră personală, clasă, curtea școlii, etc.); - activități de realizare a unor postere care cuprind reguli de igienă individuală sau colectivă; - efectuarea unor excursii pentru observarea efectelor unor activități ale omului asupra plantelor și animalelor; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>3.2. Identificarea căilor prin care se poate contribui la menținerea unui mediu sănătos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice de curățare a mediului apropiat; - exerciții de formare a comportamentelor prin care se menține un mediu curat; - exerciții de alegere a unui mod de comportament dezirabil într-o situație dată; - activități de realizare a unor desene/ lucrări practice cu tematică de educație ecologică și sanitară; - exerciții de recunoaștere în imagini a unor acțiuni nocive asupra mediului; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>3.3. Formarea comportamentului ecologic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de simulare a comportamentelor în caz de dezastre/ calamități naturale; - exerciții de selectare de imagini, desene, reviste cu tematică legată de mediul înconjurător; - activități practice de selectare a deșeurilor; - exerciții de identificare în mediul înconjurător sau în imagini a unor zone afectate ecologic; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Elemente ale mediului fizic natural	<ul style="list-style-type: none"> - obiecte și materiale din mediul înconjurător; - fenomene ale naturii; - lumea vie: plante de câmp/ cultivate, animalele și păsările sălbatice ; - corpurile și stările lor de agregare: solidă, lichidă, gazoasă; - caracteristicile observabile ale corpurilor (formă, mărime, culoare, dimensiune, miros etc.).
Caracteristicile mediului social și cultural	<ul style="list-style-type: none"> - spațiul școlar și împrejurimile; - spațiul casnic și împrejurimile; - spațiul public și instituțiile reprezentative; - flora și fauna din zona geografică a comunității locale.
Fenomene ale naturii	<ul style="list-style-type: none"> - transformări observabile ale naturii în timpul celor patru anotimpuri; - activități ale omului specifice fiecărui anotimp, în mediul rural sau urban; - modificări și adaptări ale lumii vii determinate de alternanța zi-noapte; - circuitul apei în natură.
Igiena spațiului apropiat	<ul style="list-style-type: none"> - igiena locuinței; - igiena clasei.
Influența factorilor de mediu asupra plantelor și animalelor	<ul style="list-style-type: none"> - calamități naturale; modalități de prevenire și de acțiune; - influența factorilor de mediu asupra resurselor naturale (sol, apa, hrană, etc.).
Mediul înconjurător și protejarea lui	<ul style="list-style-type: none"> - acțiuni ale copiilor care dăunează mediului natural; - protejarea mediului de către copii. - protejarea resurselor naturale (sol, apă, etc.) - surse și consecințe ale poluării apei; măsuri de prevenire.

CLASA a VIII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Dezvoltarea capacităților de observare, explorare și înțelegere a lumii înconjurătoare**

Clasa a VIII-a
<p>1.1. Descrierea caracteristicilor mediului social și cultural:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere spațiului școlar și a împrejurimilor școlii; - activități de identificare în realitate sau pe suport ilustrat a unor obiecte personale sau familiare; - exerciții de recunoaștere a unor animale din medii geografice diferite; - activități de observarea plantelor și animalelor atât în mediul lor natural (gradina zoologică, grădina botanică, etc.) cât și artificial (filme, planșe, muzeul de științele naturii etc.); - exerciții de efectuarea unor activități practice cu caracter gospodăresc: în sala de clasă, în bucătărie, în grădină, în curtea școlii, etc.; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.2. Enumerarea caracteristicilor specifice a corpurilor/ viețuitoarelor din mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de descriere a caracteristicilor observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor (formă, culoare, miros, dimensiune, etc.); - activități de grupare/ clasificare în funcție de particularitățile observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor; - exerciții de identificare a unor schimbări evenimente din viața plantelor, a animalelor și a omului, după variația particularităților identificate (ciclitatea anotimpurilor, a zilelor, etc.); - exerciții de descriere și precizare a rolului unor instituții (spital, poliție, școală etc.); - exerciții de realizare a unor colaje privind fenomenele naturale, obiecte, obiective de interes; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.3. Observarea fenomenelor și viețuitoarelor din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități de observare a unor reacții ale plantelor, ale animalelor, ale omului la influența factorilor de mediu; - activități de discriminare vizuală, auditivă, olfactivă, gustativă și tactilă a fenomenelor și viețuitoarelor; - activități de identificare a stării de agregare a corpurilor/ a substanțelor din mediul apropiat; - exerciții de identificare și recunoaștere a factorilor de mediu (apă, sol, aer) și a fenomenelor naturii (lumină, întuneric, frig, cald, tunet etc.); - activități de colecționare de plante, insecte, roci, pietre, etc. din mediul înconjurător; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.

2. Cunoașterea, înțelegerea și redarea fenomenelor observate în mediul înconjurător în context socio-integrator

Clasa a VIII-a
<p>2.1. Utilizarea unui limbaj specific în descrierea unor corpuri/ viețuitoare din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de asociere a mesajelor transmise prin diferite modalități și sisteme de comunicare; - activități de dezvoltare a vocabularului funcțional în contexte diferite; - activități de citire/ de completare a calendarului naturii (redat prin desene sau prin simboluri);

Clasa a VIII-a
<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de relatare a unor informații despre fenomenele/ viețuitoarele/ obiectivele de interes din mediu, utilizând limbaj specific; - exerciții de dialogare pe diferite teme de interes cu parteneri de comunicare; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>2.2. Înțelegerea transformărilor care au loc în mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere și denumire a fenomenelor și efectelor acestora; - activități de identificare a etapelor unor acțiuni și fixare a momentelor unei acțiuni; - exerciții de discriminare vizuală a poziției și orientării obiectelor, de modificare a relațiilor spațiale dintre obiecte față de anumite obiecte; - exerciții de recunoaștere și denumire a fenomenelor și efectelor acestora; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>2.3. Dezvoltarea unor conduite ca răspuns la fenomenele din mediul înconjurător în scop socio-integrator:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de interpretare a informației vizuale/ auditive; - exerciții de explorare și descoperire a obiectelor prin integrare senzorială; - exerciții de identificare a obiectelor și spațiilor periculoase din mediu; - exerciții de formare a unor conduite de evitare a pericolelor; - activități de exersare a unor comportamente adecvate modificării stimulilor din mediul înconjurător; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

3. Formarea unei atitudini pozitive prin stimularea interesului față de păstrarea unui mediu sănătos și echilibrat

Clasa a VIII-a
<p>3.1. Participarea la acțiuni de îngrijire și protejare a plantelor și animalelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice de îngrijire a plantelor de la colțul viu din proximitate; - activități de îngrijire a animalelor; - activități practice de utilizare a unor unelte și materiale, de curățare a mediului; - activități de îngrijire a spațiului familiar (cameră personală, clasă, curtea școlii etc.); - activități de realizare a unor postere care cuprind reguli de igienă individuală sau colectivă; - efectuarea unor excursii pentru observarea efectelor unor activități ale omului asupra plantelor și animalelor; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>3.2. Identificarea căilor prin care se poate contribui la menținerea unui mediu sănătos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice de curățare a mediului apropiat; - exerciții de formare a comportamentelor prin care se menține un mediu curat; - exerciții de alegere a unui mod de comportament dezirabil într-o situație dată; - activități de realizare a unor desene/ lucrări practice cu tematică de educație ecologică și sanitară; - exerciții de recunoaștere în imagini a unor acțiuni nocive asupra mediului; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>3.3. Formarea comportamentului ecologic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de simulare a comportamentelor în caz de dezastre/ calamități naturale; - exerciții de selectare de imagini, desene, reviste cu tematică legată de mediul înconjurător; - activități practice de selectare a deșeurilor; - exerciții de identificare în mediul înconjurător sau în imagini a unor zone afectate ecologic; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Elemente ale mediului fizic natural	<ul style="list-style-type: none"> - obiecte și materiale din mediul înconjurător; - fenomene ale naturii; - lumea vie: plante de câmp/ cultivate, animalele și păsările sălbatice ; - corpurile și stările lor de agregare: solidă, lichidă, gazoasă; - caracteristicile observabile ale corpurilor (formă, mărime, culoare, dimensiune, miros etc.).
Caracteristicile mediului social și cultural	<ul style="list-style-type: none"> - spațiul școlar și împrejurimile; - spațiul casnic și împrejurimile; - spațiul public și instituțiile reprezentative - flora și fauna din zona geografică a comunității locale.
Fenomene ale naturii	<ul style="list-style-type: none"> - transformări observabile ale naturii în timpul celor patru anotimpuri; - activități ale omului specifice fiecărui anotimp, în mediul rural sau urban; - modificări și adaptări ale lumii vii determinate de alternanța zi-noapte; - circuitul apei în natură.
Igiena spațiului apropiat	<ul style="list-style-type: none"> - igiena locuinței; - igiena clasei.
Influența factorilor de mediu asupra plantelor și animalelor	<ul style="list-style-type: none"> - calamități naturale; modalități de prevenire și de acțiune; - influența factorilor de mediu asupra resurselor naturale (sol, apa, hrană etc.).
Mediul înconjurător și protejarea lui	<ul style="list-style-type: none"> - acțiuni ale copiilor care dăunează mediului natural; - protejarea mediului de către copii; - protejarea resurselor naturale (sol, apă etc.); - surse și consecințe ale poluării apei; măsuri de prevenire.

CLASA a IX-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Dezvoltarea capacităților de observare, explorare și înțelegere a lumii înconjurătoare**

Clasa a IX-a
<p>1.1. Descrierea caracteristicilor mediului social și cultural:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere spațiului școlar și a împrejurimilor școlii; - activități de identificare în realitate sau pe suport ilustrat a unor obiecte personale sau familiare; - exerciții de recunoaștere a unor animale din medii geografice diferite; - exerciții de recunoaștere în diverse surse de informare (fotografii, pliante, diapozitive etc.) a unor obiecte/ obiective aparținând spațiului apropiat (casă, școală, instituții etc.); - activități de observarea plantelor și animalelor atât în mediul lor natural (gradina zoologică, grădina botanică, etc.) cât și artificial (filme, planșe, muzeul de științele naturii etc.); - exerciții de efectuarea unor activități practice cu caracter gospodăresc: în sala de clasă, în bucătărie, în grădină, în curtea școlii etc.; - activități de identificare în imagini, machete, desene, a unor forme de relief, ape sau obiective; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.2. Enumerarea caracteristicilor specifice a corpurilor/ viețuitoarelor din mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de descriere a caracteristicilor observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor (formă, culoare, miros, dimensiune etc.); - activități de grupare/ clasificare în funcție de particularitățile observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor; - exerciții de identificare a unor schimbări evenimente din viața plantelor, a animalelor și a omului, după variația particularităților identificate (ciclitatea anotimpurilor, a zilelor etc.); - activități de ordonare cronologică a unor imagini care descriu activități și cicluri de viață; - exerciții de descriere și precizare a rolului unor instituții (spital, poliție, școală etc.); - exerciții de realizare a unor colaje privind fenomenele naturale, obiecte, obiective de interes; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.3. Observarea fenomenelor și viețuitoarelor din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități de observare a unor reacții ale plantelor, ale animalelor, ale omului la influența factorilor de mediu; - activități de discriminare vizuală, auditivă, olfactivă, gustativă și tactilă a fenomenelor și viețuitoarelor; - activități de identificare a stării de agregare a corpurilor/ a substanțelor din mediul apropiat; - exerciții de identificare și recunoaștere a factorilor de mediu (apă, sol, aer) și a fenomenelor naturii (lumină, întuneric, frig, cald, tunet etc.); - exerciții de formare a unei conduite preventive de evitare a pericolelor din mediul înconjurător; - activități de colecționare de plante, insecte, roci, pietre, etc. din mediul înconjurător; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.

2. Cunoașterea, înțelegerea și redarea fenomenelor observate în mediul înconjurător în context socio-integrator

Clasa a IX-a
<p>2.1. Utilizarea unui limbaj specific în descrierea unor corpuri/ viețuitoare din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de asociere a mesajelor transmise prin diferite modalități și sisteme de comunicare; - activități de dezvoltare a vocabularului funcțional în contexte diferite; - activități de citire/ de completare a calendarului naturii (redat prin desene sau prin simboluri); - exerciții de relatare a unor informații despre fenomenele/ viețuitoarele/ obiectivele de interes din mediu, utilizând limbaj specific; - exerciții de compunere și elaborare de mesaje pe diferite teme de interes; - exerciții de dialogare pe diferite teme de interes cu parteneri de comunicare; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>2.2. Înțelegerea transformărilor care au loc în mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de descriere a modificărilor de mediu observate în urma vizionării de secvențe video sau documentare; - exerciții de recunoaștere și denumire a fenomenelor și efectelor acestora; - activități de percepere a duratei unei acțiuni și de utilizare a termenilor de orientare temporală; - activități de identificare a etapelor unor acțiuni și fixare a momentelor unei acțiuni; - exerciții de discriminare vizuală a poziției și orientării obiectelor, de modificare a relațiilor spațiale dintre obiecte față de anumite obiecte; - exerciții de recunoaștere și denumire a fenomenelor și efectelor acestora; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
<p>2.3. Dezvoltarea unor conduite ca răspuns la fenomenele din mediul înconjurător în scop socio-integrator:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități de extindere a câmpului experienței directe concomitent cu învățarea unor reguli de siguranță (înțelegerea legăturii cauză-efect) - exerciții de interpretare a informației vizuale/ auditive; - exerciții de explorare și descoperire a obiectelor prin integrare senzorială; - exerciții de identificare a obiectelor și spațiilor periculoase din mediu; - exerciții de formare a unor conduite de evitare a pericolelor; - activități de exersare a unor comportamente adecvate modificării stimulilor din mediul înconjurător; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

3. Formarea unei atitudini pozitive prin stimularea interesului față de păstrarea unui mediu sănătos și echilibrat

Clasa a IX-a
<p>3.1. Participarea la acțiuni de îngrijire și protejare a plantelor și animalelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități de realizare a unor postere care cuprind reguli de igienă individuală sau colectivă; - activități practice de îngrijire a plantelor de la colțul viu din proximitate; - activități de îngrijire a animalelor; - activități practice de utilizare a unor unelte și materiale, de curățare a mediului; - activități de îngrijire a spațiului familiar (cameră personală, clasă, curtea școlii etc.); - activități de realizare a unor postere care cuprind reguli de igienă individuală sau colectivă; - efectuarea unor excursii pentru observarea efectelor unor activități ale omului asupra plantelor și animalelor;

Clasa a IX-a
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
3.2. Identificarea căilor prin care se poate contribui la menținerea unui mediu sănătos: <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unor materiale ilustrative/ soft-uri educaționale cu efectele nocive ale acțiunii omului asupra mediului; - activități practice de curățare a mediului apropiat; - exerciții de formare a comportamentelor prin care se menține un mediu curat; - exerciții de alegere a unui mod de comportament dezirabil într-o situație dată; - activități de realizare a unor desene/ lucrări practice cu tematică de educație ecologică și sanitară; - exerciții de recunoaștere în imagini a unor acțiuni nocive asupra mediului; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.
3.3. Formarea comportamentului ecologic: <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de simulare a comportamentelor în caz de dezastre/ calamități naturale; - exerciții de descriere (verbală, prin desen, lucrare practică etc.) a efectelor benefice sau nocive ale activității copilului asupra mediului apropiat; - exerciții de simulare a comportamentelor în caz de dezastre/ calamități naturale; - exerciții de selectare de imagini, desene, reviste cu tematică legată de mediul înconjurător; - activități practice de selectare a deșeurilor; - exerciții de identificare în mediul înconjurător sau în imagini a unor zone afectate ecologic; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IX-a
Elemente ale mediului fizic natural	<ul style="list-style-type: none"> - obiecte și materiale din mediul înconjurător; - fenomene ale naturii; - lumea vie: plante de câmp/ cultivate, pădurea, animalele și păsările sălbatice ; - corpurile și stările lor de agregare: solidă, lichidă, gazoasă; - caracteristicile observabile ale corpurilor (formă, mărime, culoare, dimensiune, miros, etc.); - principalele forme de relief.
Caracteristicile mediului social și cultural	<ul style="list-style-type: none"> - spațiul școlar și împrejurimile; - spațiul casnic și împrejurimile; - spațiul public și instituțiile reprezentative; - flora și fauna din zona geografică a comunității locale; - activități specifice zonei geografice a comunității locale.
Fenomene ale naturii	<ul style="list-style-type: none"> - modificări ale mediului sub influența unor factori decisivi: apă, aer, sol și poluare; - transformări observabile ale naturii în timpul celor patru anotimpuri; - activități ale omului specifice fiecărui anotimp, în mediul rural sau urban;

Domenii de conținut	Clasa a IX-a
	<ul style="list-style-type: none">- modificări și adaptări ale lumii vii determinate de alternanța zi-noapte;- circuitul apei în natură
Igiena spațiului apropiat	<ul style="list-style-type: none">- igiena locuinței;- igiena clasei.
Influența factorilor de mediu asupra plantelor și animalelor	<ul style="list-style-type: none">- calamități naturale; modalități de prevenire și de acțiune;- influența factorilor de mediu asupra resurselor naturale (sol, apa, hrană, combustibili etc.).

CLASA a X-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Dezvoltarea capacităților de observare, explorare și înțelegere a lumii înconjurătoare**

Clasa a X-a
<p>1.1. Descrierea caracteristicilor mediului social și cultural:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere spațiului școlar și a împrejurimilor școlii; - exerciții de recunoaștere în diverse surse de informare (fotografii, pliante, diapozitive etc.) a unor obiecte/ obiective aparținând spațiului apropiat (casă, școală, instituții etc.); - activități de identificare în realitate sau pe suport ilustrat a unor obiecte personale sau familiare; - activități de observarea plantelor și animalelor atât în mediul lor natural (gradina zoologică, grădina botanică, etc.) cât și artificial (filme, planșe, muzeul de științele naturii etc.); - exerciții de descriere caracteristicilor plantelor, animalelor și fenomenelor din mediul apropiat; - exerciții de recunoaștere a unor animale din medii geografice diferite; - activități de identificare în imagini, machete, desene, a unor forme de relief, ape sau obiective; - exerciții de efectuarea unor activități practice cu caracter gospodăresc: în sala de clasă, în bucătărie, în grădină, în curtea școlii etc.; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.2. Enumerarea caracteristicilor specifice a corpurilor/ viețuitoarelor din mediul apropiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de descriere a caracteristicilor observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor (formă, culoare, miros, dimensiune etc.); - activități de grupare/ clasificare în funcție de particularitățile observabile ale corpurilor/ viețuitoarelor; - activități de ordonare cronologică a unor imagini care descriu activități și cicluri de viață; - exerciții de identificare a unor schimbări evenimente din viața plantelor, a animalelor și a omului, după variația particularităților identificate (ciclitatea anotimpurilor, a zilelor etc); - exerciții de descriere și precizare a rolului unor instituții (spital, poliție, școală etc.); - exerciții de comunicare verbală a observațiilor proprii realizate de-a lungul unei activități; - exerciții de realizare a unor colaje privind fenomenele naturale, obiecte, obiective de interes; - jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.
<p>1.3. Observarea fenomenelor și viețuitoarelor din mediul înconjurător:</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități de observare a unor reacții ale plantelor, ale animalelor, ale omului la influența factorilor de mediu; - activități de discriminare vizuală, auditivă, olfactivă, gustativă și tactilă a fenomenelor și viețuitoarelor; - exerciții de identificare și recunoaștere a factorilor de mediu (apă, sol, aer) și a fenomenelor naturii (lumină, întuneric, frig, cald, tunet etc.); - exerciții de formare a unei conduite preventive de evitare a pericolelor din mediul înconjurător; - exerciții de observare dirijată a creșterii plantelor, a modificărilor din natură în succesiunea anotimpurilor;

Clasa a X-a

- activități de identificare a stării de agregare a corpurilor/ a substanțelor din mediul apropiat;
- activități de colecționare de plante, insecte, roci, pietre, etc. din mediul înconjurător;
- jocuri de rol, expoziții, desene, concursuri.

2. Cunoașterea, înțelegerea și redarea fenomenelor observate în mediul înconjurător în context socio-integrator**Clasa a X-a****2.1. Utilizarea unui limbaj specific în descrierea unor corpuri/ viețuitoare din mediul înconjurător:**

- exerciții de asociere a mesajelor transmise prin diferite modalități și sisteme de comunicare;
- exerciții de relatare a unor informații despre fenomenele/ viețuitoarele/ obiectivele de interes din mediu, utilizând limbaj specific;
- exerciții de compunere și elaborare de mesaje pe diferite teme de interes;
- activități de dezvoltare a vocabularului funcțional în contexte diferite;
- activități de citire/ de completare a calendarului naturii (redat prin desene sau prin simboluri);
- exerciții de dialogare pe diferite teme de interes cu parteneri de comunicare;
- exerciții de stimulare a exprimării opiniei personale;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

2.2. Înțelegerea transformărilor care au loc în mediul apropiat:

- exerciții de descriere a modificărilor de mediu observate în urma vizionării de secvențe video sau documentare;
- activități de realizare a unor proiecte de învățare pe teme date (creșterea plantelor, modificarea stării de agregare etc.);
- exerciții de recunoaștere și denumire a fenomenelor și efectelor acestora;
- activități de identificare a etapelor unor acțiuni și fixare a momentelor unei acțiuni;
- exerciții de discriminare vizuală a poziției și orientării obiectelor, de modificare a relațiilor spațiale dintre obiecte față de anumite obiecte;
- activități de percepere a duratei unei acțiuni și de utilizare a termenilor de orientare temporală;
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

2.3. Dezvoltarea unor conduite ca răspuns la fenomenele din mediul înconjurător în scop socio-integrator:

- exerciții de interpretare a informației vizuale/ auditive;
- exerciții de explorare și descoperire a obiectelor prin integrare senzorială;
- exerciții de identificare a obiectelor și spațiilor periculoase din mediu;
- exerciții de formare a unor conduite de evitare a pericolelor;
- activități de exersare a unor comportamente adecvate modificării stimulilor din mediul înconjurător;
- activități de extindere a câmpului experienței directe concomitent cu învățarea unor reguli de siguranță (înțelegerea legăturii cauză-efect)
- jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri.

3. Formarea unei atitudini pozitive prin stimularea interesului față de păstrarea unui mediu sănătos și echilibrat**Clasa a X-a****3.1. Participarea la acțiuni de îngrijire și protejare a plantelor și animalelor:**

- activități practice de îngrijire a plantelor de la colțul viu din proximitate;
- activități de îngrijire a animalelor;

Clasa a X-a	
<ul style="list-style-type: none"> - activități practice de utilizare a unor unelte și materiale, de curățare a mediului; - activități de îngrijire a spațiului familiar (cameră personală, clasă, curtea școlii etc.); - activități de realizare a unor postere care cuprind reguli de igienă individuală sau colectivă; - efectuarea unor excursii pentru observarea efectelor unor activități ale omului asupra plantelor și animalelor; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri. 	
<p>3.2. Identificarea căilor prin care se poate contribui la menținerea unui mediu sănătos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere în imagini a unor acțiuni nocive asupra mediului; - prezentarea unor materiale ilustrative/ soft-uri educaționale cu efectele nocive ale acțiunii omului asupra mediului; - activități practice de curățare a mediului apropiat; - exerciții de formare a comportamentelor prin care se menține un mediu curat; - exerciții de alegere a unui mod de comportament dezirabil într-o situație dată; - activități de realizare a unor desene/ lucrări practice cu tematică de educație ecologică și sanitară; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri. 	
<p>3.3. Formarea comportamentului ecologic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare în mediul înconjurător sau în imagini a unor zone afectate ecologic; - exerciții de simulare a comportamentelor în caz de dezastre/ calamități naturale; - exerciții de descriere (verbală, prin desen, lucrare practică etc.) a efectelor benefice sau nocive ale activității copilului asupra mediului apropiat; - exerciții de selectare de imagini, desene, reviste cu tematică legată de mediul înconjurător; - activități practice de selectare a deșeurilor; - activități de vizionare a unor filme cu conținut ecologic; - jocuri de rol pe diferite teme în contexte diferite, expoziții, desene, concursuri. 	

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a X-a
Elemente ale mediului fizic natural	<ul style="list-style-type: none"> - obiecte și materiale din mediul înconjurător; - fenomene ale naturii; - lumea vie: plantele, animalele și păsările domestice și sălbatice, mediul specific de viață; - caracteristicile observabile ale corpurilor (formă, mărime, culoare, dimensiune, miros etc.); - corpurile și stările lor de agregare: solidă, lichidă, gazoasă; - principalele forme de relief.
Caracteristicile mediului social și cultural	<ul style="list-style-type: none"> - spațiul școlar și împrejurimile; - spațiul public și instituțiile reprezentative; - flora și fauna din zona geografică a comunității locale; - activități specifice zonei geografice a comunității locale.

Domenii de conținut	Clasa a X-a
Fenomene ale naturii	<ul style="list-style-type: none"> - circuitul apei în natură; - transformări observabile ale naturii în timpul celor patru anotimpuri; - activități ale omului specifice fiecărui anotimp, în mediul rural sau urban; - modificări și adaptări ale lumii vii determinate de alternanța zi-noapte; - modificări ale mediului sub influența unor factori decisivi: apă, aer, sol și poluare.
Igiena spațiului apropiat	<ul style="list-style-type: none"> - igiena locuinței; - igiena clasei.
Influența factorilor de mediu asupra plantelor și animalelor	<ul style="list-style-type: none"> - calamități naturale; modalități de prevenire și de acțiune; - influența factorilor de mediu asupra resurselor naturale (sol, hrană, apă, combustibili etc.).
Mediul înconjurător și protejarea lui	<ul style="list-style-type: none"> - surse și consecințe ale poluării aerului; măsuri de prevenire; - surse și consecințe ale poluării apei; măsuri de prevenire; - protejarea resurselor naturale.

Sugestii metodologice

Prin intermediul disciplinei Explorarea mediului înconjurător, școala asigură caracterul științific al cunoștințelor empirice achiziționate de elev în viața cotidiană, astfel încât acestea, devin cunoștințe funcționale eficiente adaptării la mediul social.

În proiectarea detaliată a conținutului teoretic sunt necesare, în mod constant, exemplificări și aplicații practice cu suport concret-intuitiv. Astfel se dezvoltă interesul pentru mediul natural și elementele lui, cu notarea caracteristicilor, dar și a modificărilor la care sunt supuse acestea. Se planifică dezvoltarea cunoștințelor prin explorare și observație.

Metodele și tehnicile de predare precum și activitățile practice trebuie alese în funcție de ritmul de învățare, de zona proximei dezvoltări și de particularitățile psihocognitive individuale ale elevilor.

Activitățile vor fi organizate și structurate în funcție de nivelul dezvoltării psihomotrice și intelectuale al elevilor, dar și de creativitatea cadrului didactic. Ele vor fi încadrate în structuri logice succesive, respectând principiul accesibilității, al diferențelor individuale și de vârstă și al însușirii cunoștințelor de la simplu la complex. Învățarea eficientă trebuie să aibă un caracter predominant practic, dându-le posibilitatea elevilor să descopere natura prin contact direct cu aceasta, cadrul didactic având rolul unui îndrumător în acest demers. Se vor organiza drumeții/ excursii/ vizite în scopul cunoașterii unor obiective socio-culturale, economice, istorice, religioase, din mediul apropiat, dar și vizionarea unor filme/ sau utilizarea unor soft-uri educaționale adecvate disciplinei.

De mare importanță este și descrierea dezastrelor naturale cu precizarea influențelor umane negative, dar și a modalităților de prevenire, protejare și de acțiune în acest domeniu. Un aspect care trebuie abordat, este formarea cunoștințelor și a atitudinilor în domeniul educației pentru protejarea mediului.

Pentru evaluarea performanțelor elevilor se recomandă metode adaptate atât particularităților psihocognitive ale acestora, cât și specificului disciplinei, se vor folosi predominant evaluările prin probe practice și orale și mai rar prin probe scrise. Sunt recomandate următoarele:

- metode în care predomină acțiunea practică, operațională, reală: lucrări practice, experimente simple, simulări pe machete, joc de rol ș.a.;
- metode în care predomină conversația: explicația, expunerea etc.;
- întocmirea de proiecte tematice de învățare care solicită activitatea cu materiale tipărite: consultarea atlaselor, enciclopediilor, imaginilor, site-urilor etc.

Bibliografie

1. Cerghit, I., (2002), *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, București: Editura Aramis;
2. Păunescu, C-tin, (1977), *Deficiența mintală și procesul învățării*, București: Editura Didactică și Pedagogică;
3. Marcus, S., (1999), *Competența didactică*, București: Ed. All Educațional;
4. Mușu, I., (1991), *Problematika curriculum-ului pentru învățământ special*, Revista de educație specială, București;
5. Radu T.I.,(1978), *Învățământ diferențiat, concepții și strategii*, București: Editura Didactică și Pedagogică;
6. Radu, Gh., (2000), *Psihopedagogia dezvoltării școlarelor cu handicap*, București: Editura Didactică și Pedagogică;
7. *** (2002), *Curriculum pentru copii cu dizabilități severe și profunde*, Reprezentanța UNICEF și Asociația RENINCO România;
8. *** (2003), *Cunoașterea mediului, Programă școlară pentru clasele I-II*, anexă la O.M.E.C.T. nr. 4686/2003,;
9. *** (2008), *Cunoaștințe despre mediu. Programă școlară pentru deficiențe mintale severe, profunde, și/ sau asociate*, anexă la O.M.E.C.T. nr. 5235/2008;
10. *** (2008), *Cunoaștințe despre mediu, Programă școlară pentru surdocecitate/deficiențe senzoriale multiple*, anexă la O.M.E.C.T. nr. 5243/ 2008.

Grupul de lucru:

Liana Maria MITRAN, coordonator Ministerul Educației

Maricel Nicolae LAZĂR, coordonator Inspectoratul Școlar Județean Galați

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Lazăr Maricel Nicolae	Inspectoratul Școlar Județean Galați
Mihai Felicia	Școala Profesională Specială „Emil Gârleanu”, Galați
Partenie Alina	Școala Profesională Specială „Emil Gârleanu”, Galați
Sandu-Bufi Iuliana	Școala Gimnazială Specială „Constantin Pufan”, Galați
Dinu Carmen	Școala Gimnazială Specială „Constantin Pufan”, Galați